

A4.) feladat

Egy „ m ” tömegű pont az „ x ” tengely mentén mozoghat. A tömegpontra csak egy F_{CS} csillapító erő hat. A tömegpont az origóból ($x=0$) „ v_0 ” kezdeti sebességgel ($t=0$) indul.

- Legyen $F_{CS} = -k\dot{x}$. Írja fel a pont $x(t)$ -re vonatkozó mozgásegyenletét!
- Írja át a mozgásegyenletet úgy, hogy az a „ $v(t)$ ” sebességre vonatkozzon!
- A megadott kezdeti feltételek mellett határozza meg a $v(t)$ függvényt és rajzolja fel!
- A $v(t)$ ismeretében határozza meg az $x(t)$ függvényt s rajzolja fel!
- Mikor áll meg a tömegpont és mekkora utat tett meg a megállásig?

A5.) feladat

Egy „ m ” tömegű pont az „ x ” tengely mentén mozoghat. A tömegpontra csak egy F_{CS} csillapítási erő hat. A tömegpont az origóból ($x=0$) „ v_0 ” kezdeti sebességgel ($t=0$) indul.

- Legyen $F_{CS} = -(k\dot{x})^2$. Írja fel a pont $x(t)$ -re vonatkozó mozgásegyenletét!
- Írja át a mozgásegyenletet úgy, hogy az a „ $v(t)$ ” sebességre vonatkozzon!
- A megadott kezdeti feltételek mellett határozza meg a $v(t)$ függvényt és rajzolja fel!
- A $v(t)$ ismeretében határozza meg az $x(t)$ függvényt s rajzolja fel!
- Mikor áll meg a tömegpont és mekkora utat tett meg a megállásig?

A6.) feladat

Egy „ m ” tömegű pont az „ x ” tengely mentén mozoghat. A **tömegpontot** az origóhoz egy (zérus nyugalmi hosszúságú) „ D ” paraméterű rugó köti. A sebességgel arányos csillapítási tényező „ k ”. A „ k ” értéke $k = \frac{2}{\sqrt{3}} \sqrt{4mD}$. A szokásos módon vezessük be a „ $2\alpha = k/m$ ” jelölést! A tömegpontot a mozgás indulásakor ($t=0$) „ $+x_0$ ” távolságra kitérítjük az egyensúlyi helyzetéből azaz $x(0) = +x_0$. Ezután $v_0 = -2\alpha x_0$ kezdősebességgel elindítjuk.

- Írja fel a tömegpont mozgásegyenletét a megadott „ k ” érték esetén!
- Írja fel az oszcillátor mozgásegyenletét úgy, hogy benne az „ $\ddot{x}$ ” együtthatója egységnyi legyen és használja az „ α ” szimbólumot!
- Határozza meg a mozgásegyenlet általános megoldását!
- Határozza meg az x_0 és a v_0 kezdeti feltételeket kielégítő $x(t)$ -függvényt!

EXTRA:

- Határozza meg, az $x(t_0)$ értéket, ha $v(t_0)=0$ és t_0 véges érték!
- Rajzolja fel az így kapott $x(t)$ függvényt!

MECHANIKA 1

B) HF 02.

B3.) feladat

Egy „ m ” tömegű pont az „ x ” tengely mentén mozoghat. A pontot az origóhoz egy (zérus nyugalmi hosszúságú) „ D ” paraméterű rugó köti. A sebességgel arányos csillapítási tényező „ k ”. (Csillapított oszcillátor.) Legyen $k = \sqrt{4mD}$. Jelölje $\omega_0 = \sqrt{D/m}$! A tömegpont kezdetben nyugalomban van. Az oszcillátorra ható gerjesztő erő legyen

$$F(t) = m \cdot f_0 \cdot \Theta(t) \cdot \exp\{-\omega_0 t\} \cdot \sin\{\omega_0 t\}$$

Ahol $\Theta(t)$ a $(t=0)$ -nál fellépő „egységugrás függvény”

- Rajzolja fel az $F(t)$ erőfüggvényt!
  - Írja fel az oszcillátor mozgásegyenletét úgy, hogy benne az „ $\ddot{x}$ ” együtthatója egységnyi legyen és az „ ω_0 ” -n kívül csak az f_0 erőparaméter szerepeljen benne!
  - Határozza meg a homogén egyenlet „ $x_H(t)$ ” általános megoldását!
  - Határozza meg az inhomogén egyenlet „ $x_{IH}(t)$ ” egy (partikuláris) megoldását!
- (Itt célszerű komplex függvényekre áttérni úgy, hogy a képzetes rész adja az $x_{IH}(t)$ fizikai megoldást!)
- Határozza meg a kezdeti feltételeknek eleget tevő $x(t)$ mozgás függvényét!
  - Vácsolja fel (kvalitatíve helyesen) az $x(t)$ -t!
  - (EXTRA!) Számítógéppel rajzolja fel az $x(t)$ függvényt!

B4.) feladat

Függőleges síkban egy matematikai inga szabadon mozoghat. Az inga merev szárának a hossza „ R ”, a szár végén „ m ” tömegű pontszerű test van. Az inga szára a függőleges iránnyal „ φ ” szöget zár be. Az inga pillanatnyi helyzetét ez a „ $\varphi(t)$ ” szög adja meg. Legyen a potenciális energia akkor zérus, ha az inga vízszintes helyzetben van (pl: $\varphi = \frac{\pi}{2}$)! (Lásd a mellékelt ábra!)

- Adja meg azokat az „ E ” (össz)energia tartományokat, amikor az inga lengő, illetve forgó mozgást végez. Mekkora az az E_0 energia, amely ezt a két energia tartományt elválasztja egymástól?
- Vácsoljon fel az inga mozgását jellemző egy-egy $\dot{\varphi} - \varphi$ „fázisgörbét”, amikor az inga „ E ” (össz)energiája $E = E_0$, $E < E_0$ és $E > E_0$!
- Az „ E ” összenergia és a $V(\varphi)$ potenciális energiafüggvény ismeretében írja fel a „ T ” periódusidőt meghatározó integrált!
- A megadott $\varphi \rightarrow \alpha$ transzformációval alakítsa át a „ T ” periódusidőt meghatározó integrált úgy, hogy megjelenjen benne az ún. „elsőfajú, teljes elliptikus integrál”! (Lásd a mellékelt ábra!)
- Határozza meg a T lengésidőt, ha $E = E_0$!
- Határozza meg a T periódus időt, ha $E = 2E_0$!